

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)

Onor. «Asociațiunea»

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză

Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petii 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Capele universitare

Congresul din urmă, al studenților creștini din toată țara, ținut la Craiova, a surlat, între altele, și ideea înființării de capele universitare.

De sigur, faptul reprezintă o legitimă dorință și o problemă de o nediscutabilă și covârșitoare importanță.

Viața de student este adevărata epocă de formare și adâncire a cunoștințelor și a conștiinței. Nu liceul formează și desăvârșește convingerile personale ale elevului. Mediul universitar creează pe intelectualul de mâne. Chiar dacă tinerul părăsește liceul cu oarecare cunoștințe — vorbim de cele religios-morale, — ele rămân aproape fără putere de rezistență și de orientare într'un mediu unde un inoportun strigă în gura mare că «astăzi nimeni nu mai trăiește după morala creștină», și că «acum s'a tipărit la Paris (!) morala filosofică, după care va trăi lumea și care în curând va veni și la noi» (caz autentic).

Desorientarea crește cu atât mai mult, cu cât dela catedra universitară, — cu rare excepții, — se predică materialismul ateu, indiferentismul religios și cugețarea liberă.

Intr'o astfel de atmosferă, noul student ușor capitulează. Concepția lui de viață rămâne la voia hazardului. Ei bine, — aici intră în joc marea problemă a formației sufletești a studentului.

Instrucția fără Dumnezeu și inteligența fără cârmă morală în viață, — cum se constată astăzi atât de dureros, — poate deveni o forță periculoasă, distructivă și anarhică. Haosul vieții contemporane, când gazetele vorbesc zilnic de crime, fraude, hoții și sinucideri, exemplifică destul de clar acest adevăr.

În această ordine de idei, Nobel, descoperitorul dinamitei, când a instituit vestitul său premiu pentru pace, va fi prevăzut, destul de tragic, soarta unei omeniri, neașezate pe temelii morale.

Plantarea spiritului evanghelic în mediul universitar e pe cât de oportun, pe atât de necesar și din alt punct de vedere.

Viața studentului e pândită de multe ispite și frământată de adânci crize sufletești. Mi s'a întâmplat într'una din zile să fiu întâmpinat, de un student, prin cuvintele: «Părinte și frate I. I. Dă-mi liniștea sufletului!»... Eată un caz tipic și plin de dramatism. Oare de câte ori nu se repetă el în sufletele generațiilor care vor reprezenta sufletele de elită ale neamului?!

*

Ne plângem că o parte din clasa intelectualilor noștri sânt indiferenți religioși. Dar, ce-am făcut pentru înscreștinarea lor și cine se ocupă cu această problemă? Unde și cine formează convingerile religioase ale clasei conducătoare? Calea dela liceu în viață duce pe multe poteci. Întâmpină variate ispite și rătăcirii fatale. Un suflet rătăcit rar se mai întoarce...

*

Un vrednic preot și duhovnic va trebui să stea în mijlocul studențimii, ca cel ce supraveghează, pentru a-i armoniza în senz creștin, aspirațiile inimii, cu cercetările științei și cu speculațiile filosofiei.

Icoana acestei misiuni o evocăm printr'o clasică viziune, care evidențiază cadrul restrâns, marginile legitime și valoarea esențială a științei, elenismului și a creștinismului: «Omul este un călător ce-și caută patria. Știința stă alături de dânsul, oferindu-i după placul dorințelor lui, puterile felurite ale naturii; dar știința, nepăsătoare de calea ce va urma, nu-i poate servi de călăuză. Totuși, în fața sa apare un geniu tânăr și frumos: e geniul armoniei, geniul Greciei. El ia pe om de mână și-l duce prin ținuturi frumoase. Ajung în vârful unui munte; în jurul lor, se desfășoară un tablou minunat prin grația și lumina lui. Cerul și pământul se contopesc fără a se cunoaște linia care le desparte. «Contemplă și fi fericit», zice geniul. Și călătorul e ispitit să exclame: «Aici

e patria mea». Dar ceva tresare în el, o neliniște se deșteaptă; el se întreabă: Nu are altă menire, decât să contemple astfel în exteriorul și în ansamblul lor ființele naturii? El vrea să vadă de aproape ceea ce sânt și ceea ce fac toate aceste ființe care, zărite de sus, se contopesc în armonia totului. Scoboară și privește. Vai! sânt ființe care se ostenesc, sufăr, care se omoară unele pe altele, care-s împovărate de mizerii fizice și morale... Și își presimte atunci, pentru dânsul singur, altă soartă: comunitatea de sentiment, adică de suferință, cu toți acești nenorociți. Lumea nevăzută, lumea sufletelor, i se arată. A-ți ajuta frații, a-i iubi, a te îngriji să se facă buni și fericiți: nu-i acesta oare idealul pe care-l visează? «Ești frumoasă, o! patria mea vizibilă, lăcaș al armoniei și al seninătății; dar tu ai, o! patria mea nevăzută, sublimul misterului, al infinitului și al divinului. Soarta mea nu trebuie oare să tindă către aceasta, trăind, în acelaș timp, și în cealaltă?» (E. Boutroux: *Chestiuni de morală și educație*, trad. de Polcovnicu, pag. 87—88).

Din acest tablou comparativ se va inspira profund slujitorul și misionarul acelei capele universitare, pe care glasul vremii și dorința studențimii o cheamă la o cât mai grabnică înfăptuire. Cel puțin în anul 1930.

Pr. II. V. Felea.

Salarizarea preoților. Este știut că ministerul de culte a trimis tuturor eparhiilor formulare tipărite cu instrucțiuni, prin care se cer din partea parohiilor și episcopilor date precise asupra tuturor veniturilor și averilor actuale.

Acum se anunță, că aceste răspunsuri au sosit la minister, și o echipă de funcționari lucrează intens la verificarea datelor trimise și la contopirea tablourilor situației materiale ale fiecărui cult.

Se speră că opera de verificare va fi terminată în cel mult 3 luni de zile, când apoi ministerul va proceda la stabilirea definitivă a normelor, după care vor fi subvenționate cultele pe viitor, cum și fixarea salariilor preoților tuturor cultelor.

Rolul social al cultului ortodox

II

Și că legăturile făurite în focul sacru al bucuriei învierii nu le-a putut zdrobi nici o schimbare a împrejurărilor, acest fapt ni-l dovedește tăria nedistrusă în credință și în fidelitate față de Stăpânul lor înviat, statornicie pe care au dovedit-o în cele mai grele momente ale vieții lor primii creștini precum și creștinii din Rusia de azi. Eată ce scrie referitor la acestea învățatul rus Nicolae Arseniev, acum profesor universitar în Germania, în opul său «Biserica Răsăriteană»: (pag. 39) «În prigoane, sub povara înfricoșată a unei puteri fără Dumnezeu, cea mai îngrozitoare, care s'a văzut vreodată pe fața pământului, bucuria Paștelor nu e moartă. Aceștia au mărturisit pe Domnul lor înviat și transfigurat, Bruitorul morții și al puterii iadului».

Aceasta notă s'ar putea ilustra prin următoarea întâmplare cunoscută pretutindeni în Rusia de azi: Era, se zice, la Moscova. Camăradul Lunacearschi, comisarul bolșevic la instrucția publică, într'un mare local de adunări publice, ținea un discurs public împotriva «credințelor învechite». Credința în Dumnezeu ar fi un produs al societății capitaliste. Dar astăzi ea ar fi cu totul covârșită și nulitatea ei ușor de dovedit. Discursul era strălucitor; oratorul fusese atât de satisfăcut de talentul său, încât se apucă să facă pe generosul și consimți să primească o discuție asupra subiectului său. Însă nici un orator nu avea voie să vorbească mai mult de cinci minute; iar celce ar fi dorit să vorbească, trebuia să ceară să fie înscris pe o listă. Eată că se prezintă un tânăr preot, slăbuț la înfățișare, timid și stângaci, se arată foarte neajutorat. Lunacearschi îl privește cu dispreț de sus: la seama «numai cinci minute». Da da voi fi foarte scurt. «Popa abia se sui pe tribună și se și adresă adunării: «Fraților și surorilor:

Hristos a înviat!» și întreaga adunare răspunde ca un singur om: «Adevărat c'a înviat. «Eu am terminat și nu mai am nimic de adaogat». Adunarea fu închisă numai decât. Toate florile oratorice ale camaradului Lunacearschi nu folosiseră nimic. Adunarea, peste care se credea el stăpân cu desăvârșire, nu era a lui. Ea mărturisește cu glas mare, în mod spontan, cu o gură și cu o inimă pe Stăpânul ei adevărat, de care era legată sufletește pe vecie, și care era Hristos cel înviat.

Aceasta este bucuria mistică a prezenței permanente a Domnului transfigurat. Iar o societate în mijlocul căreia trăește Dumnezeu cel adevărat nu va putea fi distrusă niciodată. —

Dacă urmărim viața cultului în toate sărbătorile de peste an, aflăm manifestarea bucuriei pe care o simt credincioșii conștienți, că prin Hristos ne-am făcut, din fii ai pierzării, fii ai vieții. Ce bucurie vestesc frumoasele cuvinte ale sfântului Apostol Pavel, cari se citesc în mijlocul serviciului divin în ziua de Crăciun, și cari vestesc credincioșilor, că de acum nu veți mai fi robi, ci fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai împărăției Lui. Cum se grupează masele în jurul oratorului care le făgăduiește numai libertate pământească, numai avere trecătoare? Dar care trebuie să fie atunci puterea de concentrare, de unificare a cuvintelor, cari promit libertate și avere netrecătoare? Acela care a adus aceste daruri omenirii, merită să fie sărbătorit cu prilejul momentelor mai însemnate pentru viața Lui. Astfel primește cultul divin dela sărbătorile de peste an frumosul rol social de a ține vie în memoria creștinătății valoarea darurilor nedrețuite, ca astfel cre-

dincioșii să poseadă izvor neșecat de adevărate bucurii sufletești și să se simtă uniți pe veci în jurul Aceluia dela care le-au primit pe acestea. Cultul divin din Duminicile și sărbătorile de peste an are deci rolul frumos să adune pe credincioși în jurul lui Hristos, care le împarte daruri bogate de o valoare neprețuită. *Cultul divin, exprimă bucuria, că Hristos ne-a făcut pe toți fii ai lui Dumnezeu.* Au poate cineva să-și inchipue o comunitate mai desăvârșită decât aceea, în sânul căreia membri singuratici se simt *ca filii buni ai aceluiaș prea bun Părinte*, care împarte veșnic daruri bogate fiilor Săi?

Dar în cultul nostru divin suprema putere de unificare, de a făuri legături nedistruse, *de a întemeia, de a păstra și de a întări o viață socială în o formă ideală* desăvârșită, aceasta putere mistică o are serbarea sfintei liturghii. Este o însemnată, este o zi neuitată, este momentul de supremă fericire în viața unui cetățean, când i se dă onoarea, când se învrednicește să se așadă la masa Domnitorului țării. O asemenea fericire însă, ridicată la gradul suprem, trebuie să simtă creștinul adevărat când merge la masa festivă a Împăratului împărățiilor, când merge la sfânta liturghie. Pentru un credincios în înțelesul strict al cuvântului, participarea la sfânta liturghie este cea mai înălțătoare serbare în viața lui. Inceputul și momentele mai însemnate ale acestei serbări împărătești îl vestește dăgătul pătrunzător al clopotelor. Ce fericiți sunt cetățenii acestei împărății. Domnitorul lor, Împăratul împărățiilor, învrednicește pe supușii Lui credincioși să se așadă cu El la masă. Fericirea lor o exprimă imnele de laudă și de mulțumire cari sânt de o frum-

setă neîntrecută. Iată cum preamăresc credincioșii pe Domnul lor: «Mărire Ție celui ce ne-ai arătat nouă lumina. Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bunăînvoire. Lăudăm-te, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ție, îți mulțumim Ție, Te mărim pe Tine pentru mărirea Ta cea mare». După acest imn de laudă se începe reprezentarea vieții Domnului sărbătorit. Știm că sfânta liturghie expune în modul cel mai intuitiv și cuceritor întreaga viață a Domnului nostru Isus Hristos. Ea este o capod'operă dramatică, în desfășurarea acțiunii căreia însuș Eroul ia parte în mod real. «Hristos în mijlocul nostru», «este și va fi» rostesc slujitorii la sf. masă în timpul ce corul cântă înălțătoarea cântare: «Pe Tatăl, pe Fiul și pe sfântul Duh» etc.

Momentul suprem al serbării este acela, în care pâinea și vinul de pe masă se prefac în cinstitul trup și sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, și este vestit și de resunetul pătrunzător al clopotelor, ear credincioșii răpiți de o fericire quasi suprapământescă, provocată de prezența dumnezeescului lor stăpân, cântă cu glas dulce: «Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție Dumnezeului nostru».

În acel val cotropitor al rugăciunii ca în o suflare de foc se topesc și cele mai diferite suflete într'un întreg armonios care numai singură țintă mai are: comunitatea cu Dumnezeu, lăpădând dela sine toată grija cea lumească, uitând de toate necazurile pământești.

Astfel își îndeplinește frumosul său rol social cultul divin al bisericii noastre. Dar în prac-

ticarea lui stăpânește și cel mai desăvârșit spirit altruist atât de necesar vieții sociale de azi. Acești credincioși în situația lor cea mai fericită, la masa Împăratului Împăraților nu se gândesc numai la fericirea proprie, ci și la binele semenilor, căci iată cum se roagă prin preotul lor în altar după cântarea: «Și pe toți și pe toate»: «Adu-ți aminte Doamne de orașul acesta în care viețuim». «Adu-ți aminte Doamne de ceice umblă pe ape și călătoresc, de cei neputincioși, de cei robiți, de ceice aduc daruri și fac bine în sfintele Tale biserici» etc. Altruismul își ajunge apogeul său, când se fac rugăciuni pentru ceice *ne urdsc și ne prigonesc pe noi*.

Aceia cari sânt conștienți că în viața lor cel mai înălțător moment este acela care acum se apropie și în care se învrednicesc să mănânce la masă și să bea din paharul Regelui Regilor, aceia cari sânt conștienți că la aceasta masă sf. se împărtășesc cu cinstitul trup și sânge al Domnului și Dumnezeului nostru Isus, aceia cari sânt conștienți de sfîntența acestui act, se roagă așa: «Înainte Ta punem toată viața noastră și nădejdea, Stăpâne, iubitorule de oameni, și cerem și ne rugăm și ne cuțerim: În vrednicește-ne pe noi să ne împărtășim cu cereștile și înfricoșatele Tale taine ale acestei sfinte și spirituale mese».

Cât de uniți sufletește se vor simți aceia, cari știu că poartă în sine aceeaș viață, viața sfîntitoare a lui Hristos, de care s'au împărtășit. Este foarte firească urmarea, că în o societate, ai cărei membri poartă în sine aceeaș viață, acolo să stăpânească acelaș Duh. Duhul de dragoste creștinească.

FOIȘOARA

Din trecutul bisericii din Orăștie

În anul 1755 Orăștia avea două biserici ortodoxe.¹

După descălecarea lui Bucov în Ardeal, la anul 1760, una i se ia cu forța dându-se uniților. Pentru ortodocși, foarte numeroși, o singură biserică mică era nelncăpătoare. Cu suirea pe tronul Habsburgilor a lui Iosif al II-lea, la anul 1780, își zidesc orăștienii actuala biserică. Ceice au contribuit mai mult la zidirea acestei biserici, au fost macedo-românii, expulsați din țara lor pela 1770, unii dintre ei s'au așezat și în Orăștie, astfel familiile: Tatarți, Arpaș, Grecu.

Despre familia Tatarți s'au păstrat multe date în protocolul bisericii din Orăștie. Așa la pagina 3 din protocolul anului 1835 scrie: «S'au scris cu ajutorul lui Dumnezeu în

acest protocol sub stăpânirea împăratului Ferdinand craiul, în viața episcopului Vasile Moga, alesului neuniților, în vremea protopopului Dimitrie Eli și al doilea paroh Gheorghe Popovici. După aceasta așa fiindcă în anii trecuți, adecă dela anul 1801 până la 1835, au fost gociman mare, adecă ficurator la biserică neunită a Orăștiei, jupân Kria Tatarți, foarte bun taică fiind, și au purtat grije de biserică noastră cu multe ostenele, s'au silit pentru mica biserică, 34 ani au slugit și prin domnialui multe s'au făcut adecă: altarul sau prelungit și din snou s'au făcut tâmpla cea frumoasă și aurită, clopoțele din snou sau vărsat și alte și mai multe s'au făcut. Odăjdiele cele scumpe și frumoase, care acuma se află, tot prin procurăția și însuși dnia lui și familia dnialor (s'au făcut) Cele multe au făcut, după cum arată protocolul și dovedește cele înăuntru scrise. Iară din porunca lui Dumnezeu mutându-se din lumea aceasta trecătoare la lăcașul cel veșnic al său în vremea de 85 ani bătrân, în Sâmbăta Paștilor în 7 zile a lui Aprilie, anul 1835, au

rămas ficuratoria în vacanție. Iară după vremea trecută, fiind lipsă de alt gociman mare a pune, obștea neunită a Orăștiei din amândoa parohiile, din sus și din jos, adunându-se în biserică și toți ctitorii și bătrânii bisericii în 9 Iunie 1835, unde luându-se voturile după regulativa punctum. paragraful al 13-lea și povățuirea ce se vede la al 5-lea articol, care să rămăe ficurator mare în locul celui bătrân, au ales și pus pe d lui jupân Constantin Arpași, ficurator mare, luându-se în socotința și vrednicia și hărnicia Dumnealui poftitul Constantin Arpași, după pofta și alegerea obștii și a ctitorilor».

Alegerea e întărită de episcopul Vasile Moga, la 4 Septemvrie 1835 M. E. P. S. C. 448, după care alesul ficurator depune următorul jurământ stabilit tot de Vasile Moga la 25 Septemvrie 1819:

«Noi, cei mai jos iscăliți, aleși coratori și ctitori, ne făgăduim și legăm cu jurământ, că vom ținea după orânduiala făcută și vom fi cu creștință și cu dragoste și înainte lui Dumnezeu și a oamenilor în toate

lucrurile bisericii nouă încredințate. Vom sili a fi sfintei biserici spre dobândire, nu spre pagubă și nu ne vom ținea sumeți de frații noștri ceilanți ce se țin de această biserică și vom face cu dânsii cum face un tată cu pruncii săi, ca toți să vie și să iasă dela casa lui Dumnezeu mângăiați și cu inima bună, iară făcând noi almintrinea cumva, să fim lăpădați din cinstea noastră ca niște nevrednici».

Din familia Tatarți, Orăștia numără 3 epitropi: cel pomenit mai sus, al doilea Kria Tatarți, instituit de A. Șaguna la 1847, iar după moartea acestuia, pe Spiridon Tatarți ales la 1853. Insuși A. Șaguna găzduia în casele acestei familii cu ocazia trecerii sale prin Orăștie. Atât familia aceasta, cât și familiile Arpași, Grecu (după 1848 sub numele Görg), au făcut numeroase daruri de preț pe seama bisericii din Orăștie, după cum arată protocolul amintit. În anul 1847 vicarul A. Șaguna, vizitează Orăștia. Iată procesul verbal dresat cu această ocazie, scris de însuși Andrei Șaguna:

¹ Dr. Silviu Dragomir, Istoria desrobirii religioase. Pag. 141.

Neîntrecut de frumoase sânt și cuvintele de mulțumire ale acelor cari au avut fericirea să ia parte la masa cea dumnezeiască: «Să se umple gurile noastre de lauda Ta Doamne, ca să laudăm mărirea Ta: că ne-ai învrednicit pe noi a-ne împreuna cu sfințele cele fără de moarte, cu precinstitele și de viață făcătoarele tale taine; întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta».

Dr. N. Terchilă.

INFORMAȚIUNI

Directorii regionali. Membrii regentei au primit Luni la ora 11 dim. în audiență pe directorii regionali. Dl Sever Bocu a prezentat regentei pe colegii săi, în numele cărora a mulțumit pentru încrederea ce li-a arătat și a asigurat pe regiști că vor căuta, fiecare în regiunea ce i s'a încredințat spre conducere, să fie vrednici de această încredere. I. P. S. Sa Patriarhul Regent Miron mulțumește pentru cuvintele rostite și îndeamnă pe noii directori ca în activitatea lor pentru interesele locale să aibă totdeauna în vedere și interesele generale ale țării. «Să fiți pătrunși în activitatea dvoastră de ideea unității sufletesti a neamului întregit». Termină urând: Spor la muncă!

Școlile secundare și taxele școlare. Ministerul instrucțiunii fiind înștiințat că unele direcțiuni de școli secundare întrebunțează metode prea severe pentru perceperea taxelor școlare, amenințând pe elevi cu eliminarea pentru întâzieri cât mai mici, aduce la cunoștința atât a organelor administrative școlare, cât și a publicului, că singurele măsuri admise a se aplica sânt cele prevăzute de art. 195 din regulamentul de funcționare a școlilor secundare, care sună:

Toate taxele școlare se plătesc în două rate egale, dintre care cea dintâi se achită odată cu înscrierea, iar cea de a doua în cursul unei luni. Elevii cari au întârziat cu plata vor fi somați printr-o adresă trimisă corespondentului, dându-i-se termen de 10 zile libere dela data somației. Dacă, după expirarea acestui termen, taxa nu se plătește elevul va fi trimis acasă. Dacă, după trecerea a încă zece zile, taxa tot nu se plătește, elevul va fi exmatriculat.

Universitatea românească dela Iași are pentru anul 1929—1930, cum se anunță de acolo, următoarea situație a înscrierilor: la *drept* 70 români și 150 țidovi; la *medicină* 40 români și 120 țidovi; la *farmacie* 4 (patru) români și 180 țidovi! Eată o situație mai mult decât îngrijorătoare!

Comitetul școlii primare de stat «Petru Vodă Rareș» din Feldioara, județul Brașov, invită la solemnitatea inaugurării noului local al școlii, în ziua de Duminică 19 Ianuar 1930, împreună cu serviciu divin, conferență, coruri mixte și alte producțiuni, date în scop de a sporî fondurile comitetului școlar.

Facultățile teologice din Germania, unde numărul auditorilor scăzuse mult în urma războiului, își redobândesc acum vechea înflorire. Numărul studenților teologi era 3000 în anul 1914; în 1925 scade la 1800, de atunci începe a crește și ajunge astăzi la 4300.

In chestia unor declarații. Suntem informați că declarațiile publicate în ziarul *Dimineața* din 4 Decembrie 1929, cu privire la *pădurea Tufari și la pășunatul dela Loamniș n'ar fi autentice*, dl Dr. C. Ștefan, prefectul județului Sibiu, refuzând să le recunoască paternitatea.

Dacă lucrurile stau astfel, ne mirăm, de ce dl prefect nu face gestul pe care l face toată lumea în cazuri similare? De ce nu publică desminti-

rea cuvenită, în același ziar, în care i s'a publicat «fictivul» interviu?

Fiindcă până la rectificarea pe care o așteptăm, noi suntem în drept să credem în autenticitatea declarațiilor buclucașe și să ne susținem comentariul făcut la aceste declarații.

Cerșitoria este oprită în mai multe comune din Ungaria. Autoritățile acestor comune îngrijesc de sărăcimea lor; familiile cu totul nevoiașe primesc ajutoare: haine, lemne de foc și ceva bani în fiecare săptămână.

Școala specială pentru hoși și asasini a fost descoperită zilele trecute, și apoi repede desființată, într-unul din marile orașe ale apusului. — Domnii criminali și tovarășii lor de fapță și principiu, doritori de a se perfecționa în meseria de jaf și asasinat, trebuie să se mulțumească și mai departe citind în acest scop, *raportele* ce se dau zilnic, cu cele mai mici amănunte, în știrile ziarelor de senzație din marile orașe europene sau americane, despre crimele săvârșite și chipul cum lucrează rutinatul criminal...

Pentru preoțime. Stofe bune, ieftine, speciale pentru reverenzi, se găsesc de vânzare, în cantitate restrânsă, la Librăria Arhidiecezană, Sibiu, cum se poate vedea din anunțul publicat în acest număr. Doritorii sânt invitați a se adresa cu încredere și cât mai curând către Librăria noastră.

ȘTIRI LOCALE

Conferență publică. Dl Panaitescu, profesor universitar în Cluj, a ținut în 13 l. c. o conferență publică în sala festivă a clubului militar-civil din Sibiu, la ora 6 seara, despre *Directivile culturii române*. Public auditor foarte mult. Până la ultimul loc posibil a fost ocupat în sală, care s'a dovedit prea mică pentru asemenea prilej plăcut. — După o excursie lim-

«Anul 1847, 1 Martie. Venind subscrisul cu ajutorul lui Dumnezeu în orașul Orăștie și având îngrijirea ca așezământul cel preafalt al preafaltului și mult stăpânitorului împăratului și Craiului nostru Ferdinand I, după putință să împlinescă, au aflat de lipsă cu drept mărîță obștea locală, în privința socotelilor bisericii, înțelegere a avea. În urmarea acestora căutând socotelile bisericii de anul 1846, au aflat desăvârșit, fiind capitalul bisericii dat pe camătă, suma întregă face florini 1407 bani gata, suma întregă face fl. 185'33 cr. și descoperind îndestularea sa au provocat pe obște ca să descopere cugetul său în privința curatorilor și ctitorilor bisericii. După care de ficurator s'au întărit, dl Kira Tatarți iară de vice-curator dl Ioan Ienei, de epitropi Stoica Petru, Ioan Gott, Ioan Săvuț, Dimitrie Radu, Dum. Sibișan, Gheorghe Kriciovici, Nicolae Oltean, Nicolaie Vinerean, Iacob Burian, Iosif Iovașcu, Adam Haneș, Nic. Varvari, Pamfir Berceanu, Iosif Morancin, Dimitrie Bursan, Nicolaie Gelmărean, Titu Popu, Ștefan Romoșan,

Pavel Romoșan, Gheorghe a Onului Popii, Costă Lungu, Ioan Morari, Gheorghe Sarocan, Zaharie Totoi.

Cu care prilej, pentru mai buna rânduială a socotelilor bisericești, în următoarele reguli să hotărâsc, după care până la altă rânduială să vor duce socotelile bisericii, și adevă:

1. Din moșiile bisericii nici preoțimea nici fi-curatoru, chiar nici ceilalți epitropi-ctitori, nici bani, nici moșiile în arândă, nici pe camătă, să nu aibă. Și care sunt acum datornici din preoțime și ctitori, într'un an negreșit să plătească.

2. De două ori într'un an socotelile să se facă, și cu prilejul acela preoțimea și ficuratorul și vice-curatorul să propue adunării lipsele bisericii și cum se va hotărâ și încredința ficuratorului și vice-curatorului vre-un lucru spre durere îndesăvârșit, Dumnealor așa să fie îndatorați a-și împlini și adunării cei dintâi viitoare relații a face.

3. Pentru adunare și sfătuiri să fie descuriat protocolul bisericii.

4. Bani bisericii, pe lângă ga-

ranță sigură pe 6 la sută, pe camătă să se dea.

5. Nici o moșie bisericească să nu aibă voie obștea, preoțimea ori epitropii ctitori a o vinde.

6. Tot venitul bisericii cu contra chitanție, iar cheltuielile cu chitanțiile trebuie să fie întărite.

7. În adunare înainte-șezătoriu va fi protopresbiter local, și dânsul va hotărâ vremea de adunare, și fără de hotărârea dânsului adunare nu va avea nici o putere, așisderea nici protopopul să nu împedecă adunările care le va socoti ficuratorul cu ceilalți epitropi, ctitori ai bisericii. Și în dragoste și buna înțelegere viețuind între sine, cu împreunatele puteri să se nevoiască pentru bunul bisericii și a școlii.

8. La lipsele bisericii mai mici să fie, afară de ficurator și vice-curator, reprezentanți 12 inși:

Partea negustorească: Constantin Muntean, Gheorghe Baci, Zaharie Răsvan, Gheorghe Ștef.

Partea tîmărească: Stoica Petru, Gott Ioan, Ștefan Moldovean, Criciovici Gheorghe.

pede în trecutul istoric al culturii eline și romane, fiecare cu influința sa și cu criteriile sale stabile, eterne, a ajuns di conferențiar la concluzia, că directivele culturii române se cuprind: în flacăra latinității noastre, răzimată de înțelegerea ortodoxiei religioase a bisericii răsăritene: cei doi factori în care s'a cristalizat, secole de-arândă, cultul etic și cultul politic al poporului român. — Conferența a fost viu aplaudată.

Teatru. Artiști ai teatrului Maria Ventura și Național din capitală, în frunte cu dna Aura Buzescu și dnii Valentineanu și Vraca, vor reprezenta, în sala teatrului sibian, drama în 3 acte *Melo*, Sâmbătă în 18 Ianuar, ora 9 seara. Piesa a obținut mare succes pe toate scenele unde s'a jucat. Bilete la: Librăria Foaia Poporului.

CARTI ȘI REVISTE

Din istoria trecutului nostru bisericesc. În Institutul de arte grafice «Glasul Bucovinei», Cernăuți, s'au tipărit, în timpul din urmă, două interesante broșuri istorice, scrise de harnicul preot profesor *Erast Hostiuc* din Cernăuți și menite să contribuie la cunoașterea istoriei unor vechi monumente bisericești ale Bucovinei. Cea dintâi broșură înfățișează: *Istoricul fostei mănăstiri de malce din Ițcani*; a doua: *Istoricul fostei mănăstiri de malce din Pătrăuți pe Suceava*. Autorul a izbutit, în aceste lucrări, să-și realizeze gândul de a reînvia, din paginile trecutului, evlavie și dragostea de credință strămoșească a înaintașilor noștri drept măritori. Recomandăm călduros citirea broșurilor, scrise de părintele Erast Hostiuc, tuturor preoților noștri și altor intelectuali doritori să cunoască frământările prin care a trecut poporul bucovinean în mersul său de consolidare a ortodoxiei pe plaiurile frumoasei Bucovine. Prețul unei broșuri este 40 lei. Se vinde în librării și la autor (Cernăuți, Strada Rovine 3).

Partea plugarilor: Iosif Ivașc, Panfir Bercean, Iosif Moranciu, Iacob Bucșan.

După toate aceste au dat subscrisul învățătură trebuincioasă creștinilor adunați, ca cu statornică credință să fie către prea luminatul monarhul nostru Ferdinand, cu ascultare și cinstire cătră celelalte stăpâniri, având împreună dragostea către Dumnezeu, cătră legea creștinească și cătră deaproapele, ca prin acestea să aibă blagoslovenia lui Dumnezeu și prisoseală întru toate.

Pentru mai marea întărire tuturor acestora, lucrarea aceasta s'au pus în protocol și cu iscălitura s'au iscălit, anul și ziua mai sus scrisă. *Andrei Șaguna*, m. p., Arhimandrit, General Vicar al văduvei Episc. greco-neunite din Ardeal. Pr. *V. Necșă*, profesor.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

„NEGOIUL” cassă de economii, societate pe acții în PORUMBACUL DE SUS

Convocare

Domnii acționari ai cassei de economii «Negoiul» societate pe acții în Porumbacul de sus, se invită la

a XXI-a adunare generală ordinară

care se va ține în Porumbacul de sus, la 2 Martie 1930, la 2 ore p. m. în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii, Bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghere.
3. Impărțirea profitului curat.
4. Alegerea alor 3 membri în direcțiune pe timp de 6 ani, în locul celor ce le-a expirat mandatul.
5. Ridicarea capitalului societar la Lei 600,000.—

Acționarii să-și prezinte acțiunile cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală, conform § 12 din statute.

Porumbacul de sus, la 12 Ianuarie 1930.

(4) 1—1

Direcțiunea.

Activa		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1929.		Pasiva	
Cassa	40,883.—	Capital	300,000.—		
Obligațiuni	117,002.—	Fond de rezervă	127,600.—		
Escont	3,480,367.—	Depuneri	3,188,447.—		
Imobil	177,002.—	Rezerve spec. pentru creanțe dub.	25,000.—		
10% amort.	17,002.—	Dividende nerid.	60.—		
Efecte	8,300.—	Interese transitoare	90,500.—		
Bon la Bănci	216.—	Venit curat	74,661.—		
	3,806,268.—		3,806,268.—		

Cheltuieli		Contul Profit și Pierdere.		Venite	
Interese la depuneri	320,561.—	Interese de escont	366,313.—		
Contribuțiuni	14,875.—	„ „ efecte	1,459.—		
Salare	24,000.—	„ „ dep. proprii	6,147.—		
Spese	24,483 30	Proviziuni	101,663 30		
Amortizare din Imobil	17,002.—				
Venit curat	74,661.—				
	475,582 30				

Porumbacul de sus, la 31 Decembrie 1929.

DIRECȚIUNEA:

Nicolae Bărglăzan Nicolae Solomon Vas. Popeanoș Gheorghe Banoiu Luca Popeanoș Nic. Comșa Căldă Popa
Subsemnatul comitet de supraveghere examinând conturile prezente le-am aflat în ordine și consonanță cu registrele.

Porumbacul de sus, la 12 Ianuarie 1930.

Valeriu Boriga

Vasile Lăzărciu

Luca L. Popeanoș

Nicolae Frânou

Nr. 7/930.

(3) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de *vințeler* și a postului de *ajutor de vințeler* la via de circa 7 jug. a Fundațiunii Culturale Dr. Ioan Mihu dela Bacăinț, gara Șibot, jud. Hunedoara, se publică concurs.

Dela reflectanți se cere să fie cetățeni români, de religie ortodoxă și să aibă practică de cel puțin 5 ani în ale viticulturii.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sânt: locuință în natură, lemne de foc din pădurea Fundațiunii și salariu după învoială.

Cererile de concurs timbrate se vor înainta până la 15 Februar a. c. la adresa *Fundațiunii Culturale Dr. Ioan Mihu în Sibiu, Str. Mitropoliei 32*, însoțite de următoarele acte:

1. Act de botez,
2. Certificat de cetățenie,
3. Certificat despre școlile cercetate,
4. Certificat de moralitate,
5. Certificat de serviciu,
6. Alte acte recomandatoare.

În cerere se vor arăta condițiile și pretenziunile de angajare.

P. C. preoți sunt rugați a atrage atențiunea celor interesați asupra acestui concurs.

Sibiu, la 10 Ianuar 1930.

Eforia Fundațiunii Culturale
Dr. Ioan Mihu.

La Bibliotecă Arhidiecezană se află de vânzare acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.

Nr. 14/930.

(2) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. a II-a **Araci** (Arpățac) cu filia Ariujd, protopopiatul Sf. Gheorghe, județul Treiscaune, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu dela stat.
2. Casă parohială cu supraedificate în stare bună.
3. Lemne de foc 4 stânjini, — netăiate, în pădure.
4. Sesiie parohială: 22½ jugăre în materă; până la pefa erea ei în materă, în filia Ariujd: 14 jugăre.
5. Simbrie preotească dela credincioșii din materă câte 1 (una) ferdelă porumb dela fiecare familie (circa 150 ferdele).
6. Stola, ce se va stabili în comun acord de consiliul parohial și noul ales.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, se vor înainta în termenul indicat oficiului protopopesc din Sf. Gheorghe, județul Treiscaune, iar candidații se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică în parohie spre a fi cunoscuți de credincioșii din materă și filie, spre a celebra, respective a cânta sau cuvânta.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sf. Gheorghe în înțelegere cu consiliul parohial.

Sf. Gheorghe, 2 Ianuar 1930.

Aurel Nistor
protopop.

La Bibliotecă Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL
profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese postale Lei 10.—

Nr. 1244/929.

(1) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului sistemizat de capelan protopopesc din parohia de cl. I-a **Agnita**, prin aceasta se publică de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu cu întregire dela stat, conform celor fasonate în coala B.
2. Jumătate din venitul sesiunii parohiale, care de prezent este de 35 jug.
3. Jumătate din toate venitele stolare din parohie precum și din ferdelile de porumb dela cca 200—220 familii.
4. 6 stg. lemne de foc din pădurea comunei politice.
5. Locuință corespunzătoare.

Capelanul e îndatorat a face și pe secretarul oficiului protopopesc, fără altă remunerație până când acest post de secretar va fi sistemizat și dotat dela stat.

Reflectanții la acest post sânt poștiți să și trimită cererile, provăzute cu documentele necesare, în termenul des his subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Agnita, la 16 Decembrie 1929.

Emil Păcală
protopop.

A apărut:

Povățuitorul Creștinului ort.

de Pr. Ioan Stefan Popescu

o minunată cărticică de rugăciuni și povești despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20 plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela Bibliotecă Arhidiecezană din Sibiu.

A apărut:

Biserica Neamului și drepturile ei

Discurs rostit la discuția generală asupra proiectului de lege a Cultelor, în ședința dela 27 Martie 1928, a senatului român de

Dr. Nicolae Bălan
Arhiepiscop și Mitropolit

Un elegant volum de 120 pagini. Prețul 40 lei, plus spese postale 10 lei. Se poate comanda dela Bibliotecă Arhidiecezană din Sibiu.

A apărut și se află de vânzare la Bibliotecă Arhidiecezană:

Introducere în sfințele cărți ale

Testamentului Vechiu

de Arhiepiscopul-Mitropolit Dr. **VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400.—. La comanda se alătură Lei 20.— pentru spese postale.

Dela Bibliotecă Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura:

Memoriile unui Duhovnic

Studiu pastoral

de

VASILE GAN
protopop

Prețul Lei 100.—, plus spese postale Lei 15